

HØGSKOLEN I HARSTAD

Høringsuttalelse fra Høgskolen i Harstad om Ryssdalutvalgets utredning NOU 2003:25 Ny lov om universiteter og høyskoler

Høgskolen i Harstad støtter i hovedsak forslaget fra Ryssdalutvalgets mindretall. Vi mener mindretallets forslag er det som best ivaretar det samfunnsoppdrag som høyere utdanning er.

Tilknytningsform

Ryssdalutvalgets flertall foreslår at statlige universiteter og høyskoler organiseres som egne rettssubjekter i form av selveiende institusjoner, utenfor staten. Mindretallet ønsker å beholde dagens organisasjonsform, men med enkelte justeringer i loven for å tydeliggjøre institusjonens status som uavhengig forvaltningsorgan.

Skal man opprettholde og utvikle dagens differensierte utdanningstilbud innenfor høyere utdanning, er det av betydning at man beholder dagens tilknytningsform. Vi kan ikke se at flertallets forslag om å endre universitetene og høyskolenes tilknytningsform fra å være statseide institusjoner under politisk kontroll, til stiftelser som i prinsippet er selveiende, vil gavne høyere utdanning og forskning i Norge.

Også det regional- og distriktpolitiske perspektiv relatert til høyere utdanning og forskning er i denne sammenheng sentralt. Høyskolene i Nord-Norge og Universitetet i Tromsø har vokst fram som følge av lokalt engasjement og politisk styring fra sentralt hold ut fra overordnede nasjonale mål for utdanning og forskning. De nord-norske utdanningsinstitusjonene har opp gjennom årene utviklet seg til å bli meget viktige for regionens utvikling og oppbygging av kompetanse. Etter vår vurdering vil en overgang til frittstående, selveiende institusjoner med all mulig sannsynlighet bidra til å gjøre lærestedene mer avhengig av markedet og forsterke den sentraliseringstendensen vi i dag opplever.

Skal en positiv utvikling fortsette, må vi beholde den tilknytningsformen vi har i dag der staten har ansvar for all høyere utdanning.

Flertallets forslag mener vi vil innebære at staten i stor grad løsrives fra sitt ansvar for opprettholdelse og utvikling i dette vidstrakte landet. Dette mener vi ikke er riktig. Noe av bakgrunnen for at flertallet foreslår endret tilknytningsform er at de mener dette vil gi universitetene og høyskolene mer frihet, fleksibilitet og omstillingsevne.

De mange reformer som har vært gjennomført de siste tjue årene, samtidig med kraftig ekspansjon i antall studenter, viser at statlige universiteter og høyskoler har en tilknytnings- og organisasjonsform som fullt ut er i stand til å møte de mange utfordringer som ligger i sektoren. Utdanningsinstitusjonene har utført sitt samfunnsoppdrag på en tilfredsstillende måte samtidig som de har møtt endringer i rammebetingelsene som bl.a. Kvalitetsreformen, finansieringsreform og nye budsjettbetingelser. Vi mener at sektorens totale ytelser derfor ikke kan brukes som argument for avgjørende svakheter ved dagens lovgivninger. Videre mener vi at sektoren har vist at de kan møte omstillinger og utvise kreativitet.

Ledelse og styring

Flertallet ønsker at institusjonene får flertall av eksterne styremedlemmer og at styrets leder er eksternt rekruttert. Det forutsettes selvfølgelig her at studenter og ansatte også er representert. Rektor ansettes og vil derfor tillegges både det faglige og administrative ansvar, altså enhetlig ledelse.

Vi støtter mindretallet som mener at den nåværende styresammensetning skal opprettholdes og at styret forblir institusjonens øverste ledelse og hvor ingen gruppering har flertall alene. Dette mener vi er viktig for å sikre at utdanningsinstitusjonene fortsatt skal ha en uavhengig stilling der ingen gruppering har flertall i styret. Dette styrker også styrets legitimitet. Høgskolestyret i Harstad har i dag 4 eksterne representanter og disse ivaretar samfunnets og regionenes interesser.

Videre støtter vi mindretallet som mener at det er opp til institusjonen selv å avgjøre om rektor skal velges eller ansettes. Dermed åpnes det opp for valgfrihet og det synes vi er positivt. Her må få nevnes at kombinasjonen mellom eksternt flertall i styret og tilsatt rektor er meget betenkelig – man kan få en institusjonsledelse som har svake forbindelseslinjer til den faglige virksomheten, og dermed så liten faglig legitimitet at den ikke kan utøve effektivt lederskap når det gjelder utvikling av fagene.

Gratisprinsippet:

Høgskolen i Harstad støtter også mindretallets innstilling om at gratisprinsippet skal opprettholdes og herunder at det bare kan kreves egenbetaling for etter- og videreutdanning. Vi støtter videre mindretallets forslag om å lovfeste dette prinsippet.

Oppsummering:

Når en ser på flertallets forslag under ett, ser vi at dette vil kunne resultere i at det faglige fokus vil kunne bli svekket på bekostning av et for sterkt markeds- og økonomifokus.

Mindretallets forslag om å beholde nåværende tilknytningsform mener vi vil sikre en økonomisk stabilitet og forutsigbarhet, faglig utvikling samt nasjonal og politisk koordinering av sektoren.

Her må også fremheves at Høgskolen i Harstad synes det er positivt at det foreslås et felles lovverk for all høyere utdanning.

HiH, 21.01.04

Vedtatt i høgskolestyremøte 29.01.04, sak 04/04.